

Autobus gradskog prevoza broj šesnaest u Beogradu, polazi sa okretnice na Karaburmi, ide pored Pančevačkog mosta, tog uskog grla grada još iz vremena Duška Radovića i Đoke Vještice, potom se provlači kroz Terazijski tunel odakle u oblaku dima izlazi na Zeleni venac, omiljenu pijacu trgovaca leskovačkom paprikom i vunenim džemperima iz Užica. Zeleni venac ima mitsko značenje, za njega su čuli i oni koji nikada nisu bili u Beogradu. To je i mesto odakle polaze i gde stižu mnogi putnici namernici. I svi koji barem jednom doputuju u Beograd, samouvereno objašnjavaju svojim kada se vrate u rodni kraj i pripovedaju doživljaje, da se posle izlaska iz autobusa (neka da je bilo i iz voza) uvek ide na Zeleni venac pa posle kud ko. Taj toponim, centralna je tačka na koju stižu i odakle se dalje razilaze u raznim prvacima svi, sezonci, studenti zagledani u budućnost, budući gosti emisije Balkanskom ulicom, oni koji će nekad uspjeti u životu i oni koje će kao svaki veliki grad, beogradski tamni vilajet progutati nemilice i neopozivo. Na ovom mestu sreću se i mimoilaze bogati i siromašni, sitni lopovi i veliki prevaranti, moralni ljudi sa probisvetom i opasnim ljudima koji kao i svako drugi živi stvorovi koje je

slučaj, sudbina, sticaj okolnosti, neki nesporazum, uputili odozdo od autobuske stanice, gore ka Terazijama, Moskvi ili pivnici Kasina, sa ekspres restoranom gde se mogu dobiti jela podnošljivog kvaliteta. Tu gore, nedaleko od železničke stanice koju su zbrisali neznanje, pohlepa i tipična nezainteresovanost Beograđana za sve što nije lično njihovo, neki Beograđani i njihovi gosti, imali su sreće tog sunčanog dana da se nađu na Zelenom vencu kada je iz automobila sa otvorenim krovom, veselom stanovništvu raspoređenom duž ulice na putu prema Novom Beogradu mahao Džimi Karter, jedini američki predsednik koji je posetio Beograd.

Poređani duž ulice i sa jedna i sa druge strane, policajci, milicioneri u novim uniformama, opasani žutim kao vosak opasačima, vodili su računa da nekoga ne uhvati euforija, istrči na ulicu i omete kolonu koja je dolazila iz pravca hotela Moskva. Niko nije vodio računa o bezbednosti jer tada, u Beogradu se nije ni znalo na šta se misli kada se kaže bezbednost. U stvari, postojala je samo ona bezbednost u vezi sa pevanjem nepodobnih pesama na slavama i kada neko, negde, nešto lane protiv Partije. To što je sada bezbednost, čuvari, bodigard tipovi, to niko nije znao ni šta je.

Kada prođu most, šesnaestica i autobusi drugih gradskih linija, razmile se put najveće spavaonice na Balkanu. Barem je nekada tako bilo. Prvi stanovnici ovog dela grada koji je nikao iz savskog peska i travnatog priobalja, bili su najbolji članovi JNA, oni koji su o oštroj konkurenciji unutar armije za koju se verovalo da je nepobediva, uspeli da se dokopaju Beograda. Ambiciozne supruge nižih i viših oficira koji su “ginuli” na sva-

koj vežbi ne bi li zapali za oko mudonji koji odlučuje ko će ići u prekomandu u Beograd a ko u Prilep, najzad su prestajale da budu domaćice i naglo postale gospođe i veoma lako su prihvatile gradsku modu. Ta vojska spavača uveče se povlačila sa vojnih vežbi, manevara, iz kasarni, kancelarija, prodavnica, kafana, raznih radnih prostora i svi oni, deca, žene ovih oficira, mahom nezaposlene i nezadovoljne svojim životom kao i njihova mnogobrojna familija, svi oni, najkasnije u devet uveče, stizali su u svoje betonske golubarnike zvane stanovi, da se odmore i gledaju dnevnik.

Danas je Novi Beograd već stari. Šesnaestica već decenijama “ide” pored bivšeg CK, koji je sada tržišni centar i koji diže pritisak časnim i kako, tako živim novobeogradskim komunistima. Zgrada ideološkog centra nacije, Centralnog komiteta, onog koji je po ugledu na sovjetski partijski vrh, odlučivao ne o svemu, nego o životu i smrti, bukvalno, sada je jedna velika robna kuća sa puno radnji i zadimljenih kafana koje se u novom vremenu zovu klubovi i sa nekoliko bioskopskih sala u koje gledaoci unose ogromne vreće kokica, sokove... sve ono što su nekada surove tetkice neopozivo zabranjivale da priđe bioskopu a ne da se unese i prlja po sali.

Pre nego što stigne do CK, šesnaestica vozi Brankovim mostom koji je dobio ime po omiljenim dečjem piscu. Međutim most nije dobio ime kako se obično imenuju neke građevina ili zgrade, brodovi, ulice, trgovi i sve ostalo što treba učiniti neprolaznim, tako što će se jednostavno okriti nekim imenom nekog važnog lika ili nekoga za koga se tada veruje da je važan. Na žalost nekih stanovnika, Jugoslavija je bila srećna zemlja koja je